

HOTĂRÂREA CURȚII
5 octombrie 1994*

**Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle
împotriva
Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle
du département de la Mayenne**

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Cour de cassation din Franța)

„Inseminarea artificială a bovinelor —
Monopol geografic”

În cauza C-323/93,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Cour de cassation din Franța (camera comercială), de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle

și

Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle du département de la Mayenne

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 5, 86 și 90 alineatul (1), și 30 și 36 din Tratatul CEE, precum și a articolului 2 din Directiva 77/504/CEE a Consiliului, din 25 iulie 1977, privind animalele de reproducție de rasă pură din specia bovine (JO L 206, p. 8, ediție specială în limba română: capitol 03 volum 02 p. 229 - 231), și a articolului 4 din Directiva 87/328/CEE a Consiliului, din 18 iunie 1987, privind acceptarea la reproducere a bovinelor reproducătoare de rasă pură (JO L 167, p. 54, ediție specială în limba română: capitol 03 volum 06 p. 80 - 81),

CURTEA,

compusă din domnii J. C. Moitinho de Almeida, președinte de cameră, îndeplinind funcția de președinte, M. Diez de Velasco (raportor) și D. A. O. Edward, președinți de cameră, C.

* Limba de procedură: franceza.

N. Kakouris , F. A. Schockweiler, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn și J. L. Murray, judecători,

avocat general: domnul C. Gulmann,

grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

— pentru Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle, de către J. Rouvière și R. Cathala, avocați la Baroul din Paris,

— pentru Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle du département de la Mayenne, de către G. Lesourd și D. Baudin, avocați în Baroul din Paris,

— pentru guvernului francez, de către doamnele H. Duchêne, secretar pentru Afaceri externe la Direcția pentru afaceri juridice a Ministerului Afacerilor Externe și C. de Salins, consilier pentru Afaceri externe la Direcția pentru afaceri juridice din același minister, în calitate de agenți,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnul G. Marengo, consilier juridic, și doamna V. Melgar, funcționar național pus la dispoziția Serviciului juridic al Comisiei, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle, ale Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle du département de la Mayenne, reprezentată de Daniel Baudin, asistat de Claude Paulmier, avocat în Baroul din Paris, ale guvernului francez, și ale Comisiei în ședința din 23 martie 1994,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 4 mai. 1994,

pronunță prezenta

Hotărâre

1. Prin Hotărârea din 15 iunie 1993, primită la Curte la 24 iunie 1993, Cour de cassation din Franța (camera comercială) a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări preliminare cu privire la interpretarea articolelor 5, 86 și 90 alineatul (1), precum și a articolelor 30 și 36 din Tratatul CEE și a Directivelor 77/504/CEE a Consiliului, din 25 iulie 1977, privind animalele de reproducție de rasă pură din specia bovină (JO L 206, p. 8),

și 87/328/CEE a Consiliului, din 18 iunie 1987, privind acceptarea la reproducere a bovinelor reproducătoare de rasă pură (JO L 167, p. 54, ediție specială în limba română: capitol 03 volum 06 p. 80 - 81).

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle (denumită în continuare „Centre de la Crespelle”) și Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle du département de la Mayenne (denumită în continuare „Coopérative de la Mayenne”).

3 În Franța, inseminarea artificială a animalelor este reglementată în special prin Legea nr.66-1005 din 28 decembrie 1966 privind creșterea animalelor (JORF 1966, p. 11619). În temeiul articolului 5, primul paragraf, din această lege, exploatarea centrelor de inseminare este supusă unei autorizări. Această dispoziție stabilește o distincție între centrele responsabile de producerea materialului seminal și centrele de inseminare, dar nu exclude ca un singur centru să exercite în același timp ambele tipuri de activități. Activitățile de producție constau în întreținerea unui depozit de masculi reproducători, testarea reproducătorilor, precum și în recoltarea, condiționarea, conservarea și furnizarea materialului seminal. În ceea ce privește activitățile de inseminare, acestea constau în inseminarea femelelor sau controlului acesteia atunci când se face de către crescătorii de animale abilitați în acest sens.

4 În legea din 1966, citată anterior, se prevede în plus că fiecare centru de inseminare deservește o zonă în cadrul căreia acesta este singurul autorizat să intervină (articolul 5, paragraful 4). Dacă o astfel de zonă este atribuită unei cooperative agricole, aceasta este obligată să accepte, ca utilizatori, crescători de animale care nu sunt membri ai acesteia (articolul 5, paragraful al șaselea).

5 Potrivit aceleiași legi, centrele de inseminare care nu sunt în același timp centre de producție sunt în mod normal aprovizionate cu reproducători sau cu material seminal de către centrul sau centrele de producție cu care au încheiat un contract de aprovizionare. Crescători de animale stabiliți în zona de acțiune a unui centru de inseminare pot solicita acestuia să le furnizeze material seminal care să provină de la centre de producție alese de aceștia (articolul 5, paragraful al cincilea), dar cheltuielile suplimentare care rezultă în urma acestei opțiuni sunt suportate de utilizatori.

6 Pe teritoriul metropolitan francez, există în prezent 51 de centre de inseminare și 23 de centre de producție aprobate din care doar trei sunt autorizate și ca centre de inseminare. În Franța, toate centrele de inseminare sunt constituite sub forma cooperativelor agricole. În plus, toate, cu excepția a patru, au devenit membre asociate ale UNCEIA (Uniunea națională a cooperativelor agricole de creștere a animalelor și inseminare artificială) care este singura entitate care regroupează centre de producție și de inseminare pe întreg teritoriul francez. Conform articolului 7 din statutul său, aderarea la UNCEIA implică pentru membrii săi angajamentul de a utiliza exclusiv serviciile acesteia. Pe de altă parte, potrivit articolului 29 din acest statut, adunarea generală a UNCEIA adoptă decizii obligatorii pentru toți membrii asociați, chiar și pentru cei absenți sau cei care se opun.

7 În ceea ce privește importarea materialului seminal bovin în Franța, aceasta este reglementată printr-o Hotărâre a Ministerului Agriculturii din 17 aprilie 1969 (JORF din 30. 4. 1969, p. 4349), modificată printr-o altă Hotărâre din 24 ianuarie 1989, privind autorizarea funcționării centrelor de inseminare artificială (JORF din 31. 1. 1989, p. 1469). Potrivit articolului 2 din această ultimă hotărâre, orice resortisant dintr-un stat membru poate să importe liber material seminal, cu condiția ca acesta să provină din centrele de producție selectate de către Ministerul Agriculturii și să fie prelevat de la taurii care îndeplinesc condițiile zootehnice și de sănătate prevăzute în legislația franceză și în cea comunitară. În cele din urmă, la articolul 2 menționat mai sus se prevede că orice operator economic privat care importă material seminal provenind dintr-un alt stat membru al Comunității trebuie să-l livreze într-un centru de inseminare sau de producție autorizat. Acesta poate constitui o rezervă de material seminal importat în centrul ales.

8 În dreptul comunitar, articolul 2 a doua liniuță din Directiva 77/504 și articolul 2 alineatul (1) a doua liniuță din Directiva 87/328 dispun că statele membre se asigură că, din motive zootehnice, nu sunt interzise, restricționate sau împiedicate schimburile intracomunitare cu material seminal și ovule fecundate provenite de la animale de reproducție de rasă pură din specia bovină. În temeiul articolului 3 din prima directivă, Consiliul trebuia ca până la 1 iulie 1980 să adopte dispozițiile comunitare de aprobare a animalelor de reproducție de rasă pură din specia bovine pentru producție, incluzând utilizarea materialului lor seminal, fapt care s-a realizat prin Directiva 87/328.

9 Articolul 4 din această ultimă directivă obligă statele membre să se asigure, în ceea ce privește schimburile intracomunitare, că materialul seminal al taurilor de rasă pură este recoltat, tratat și stocat într-un centru de inseminare artificială autorizat în mod oficial. Conform considerentelor patru și șapte, pentru a evita orice deteriorare a patrimoniului genetic, este suficient să se ceară ca materialul seminal să provină din centre de inseminare artificială oficial autorizate din alte state membre.

10 Această reglementare a fost completată prin Directiva 91/174/CEE a Consiliului din 25 martie 1991, privind condițiile zootehnice și genealogice care reglementează comercializarea animalelor de rasă și modifică directivele 77/504/CEE și 90/425/CEE (JO L 85, p. 37, ediție specială în limba română: capitol 03 volum 09 p. 172 - 173).

11 În cele din urmă, Directiva 88/407/CEE a Consiliului, din 14 iunie 1988, care stabilește cerințele de sănătate ale animalelor aplicabile comerțului intracomunitar și importurilor de material seminal congelat provenit de la animale domestice din specia bovine (JO L 194, p. 10, ediție specială în limba română: capitol 03 volum 06 p. 276 - 289), precizează, la articolul 3, condițiile de sănătate pe care trebuie să le îndeplinească dozele de material seminal admise în comerțul intracomunitar. Această directivă a fost modificată prin Directiva 90/425/CEE a Consiliului din 26 iunie 1990 privind controalele veterinare și zootehnice aplicabile în schimburile intracomunitare cu anumite animale vii și produse în vederea realizării pieței interne (JO L 224, p. 29, ediție specială în limba română: capitol 03 volum 08 p. 53 - 66).

12 Din dosar reiese că, începând cu 1961, Centre de la Crespelle a întreținut depozite de material seminal de bovine și a realizat înseminarea în o parte a departamentului din Mayenne. Cooperativa de la Mayenne, care din 1970 beneficiază de drepturi exclusive în această regiune, l-a acționat în instanță pentru încălcarea acestor drepturi în fața Tribunal de grande instance de Rennes. Această instanță judecătorească a condamnat centrul prin hotărârea din 25 iunie 1991. Deoarece aceasta a fost confirmată de către Cour d'appel de Rennes, Centre de la Crespelle a formulat recurs în casație susținând că sistemul francez de funcționare a centrelor de înseminare contravine anumitor dispoziții din tratat.

13 Având îndoieli cu privire la interpretarea dreptului comunitar, Cour de cassation a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispozițiile de la articolele 5, 86 și 90 alineatul (1), din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene se opun ca o legislație națională, cum este cea în speță, să instituie centre de înseminare, care sunt singurele abilitate să acționeze într-o anumită zonă și le rezervă dreptul de a factura cheltuieli suplimentare atunci când crescătorii de animale din zona în care centrul are o competență exclusivă solicită furnizarea de material seminal provenind de la centre de producție autorizate alese de ei?

2) Articolele 30 și 36 din același tratat, articolul 2 din Directiva 77/504/CEE a Consiliului, din 25 iulie 1977, privind animalele de reproducție de rasă pură din specia bovină și a articolului 4 din Directiva 87/328/CEE a Consiliului, din 18 iunie 1987, privind acceptarea la reproducere a bovinelor reproducătoare de rasă pură se opun ca o reglementare națională, cum este cea în speță, care obligă operatorii economici care importă material seminal provenind dintr-un stat membru al Comunității să îl livreze într-un centru de înseminare sau de producție autorizat?”

Cu privire la prima întrebare

14 Prin prima întrebare, instanța de trimitere ridică, în esență, două probleme diferite. În primul rând, aceasta se întreabă dacă articolele 5, 86 și 90 alineatul (1) din tratat trebuie interpretate în sensul că se opun ca un stat membru să acorde unor centre de înseminare a bovinelor autorizate anumite drepturi exclusive într-o zonă delimitată. Apoi, aceasta dorește să afle dacă în cazul în care crescătorii de animale dintr-o zonă care intră sub competența exclusivă a unui centru autorizat solicită acestuia din urmă se le furnizeze material seminal provenind de la un centru de producție la alegerea lor, aceste dispoziții se opun ca centrul să le factureze crescătorilor de animale cheltuielile suplimentare care pot fi generate de o astfel de alegere.

Cu privire la prima parte a primei întrebări

15 În ceea ce privește dispozițiile în cauză din tratat, în primul rând trebuie observat că articolul 5 impune statelor membre obligația de a-și îndeplini cu loialitate obligațiile comunitare. Totuși, conform jurisprudenței constante, această dispoziție nu poate fi aplicată

autonom în cazul în care situația vizată este reglementată de o dispoziție specifică din tratat, precum în cazul de față (a se vedea Hotărârea din 11 martie 1992, *Compagnie commerciale de l'Ouest și alții*, C-78/90 până la C-83/90, Rec., p. I-1847, punctul 19). În consecință, întrebarea trebuie analizată având în vedere articolele 90 alineatul (1) și 86 din tratat.

16 La articolul 90 alineatul (1) se prevede că în ceea ce privește întreprinderile cărora le acordă drepturi speciale sau exclusive, statele membre nu adoptă și nu mențin nici o măsură contrară normelor din tratat, și în special celor prevăzute la articolul 7 și articolele 85 – 94 inclusiv.

17 În speță, prin supunerea exploatării centrelor de înseminare unor autorizații și prin prevederea ca fiecare centru să deservească o anumită zonă în mod exclusiv, legislația națională le-a acordat drepturi exclusive. Stabilind astfel, în favoarea acestor întreprinderi, o juxtapunere de monopoli limitate teritorial, dar care acoperă, în ansamblul lor, întreg teritoriul unui stat membru, aceste dispoziții naționale creează o poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat asupra unei părți semnificative a pieței comune.

18 Simplul fapt de a crea o astfel de poziție dominantă prin acordarea de drepturi exclusive în sensul articolului 90 alineatul (1) nu este, ca atare, incompatibil cu articolul 86 din tratat. Un stat membru se opune, de fapt, interdicțiilor conținute în aceste două dispoziții doar dacă, prin simpla exercitarea a dreptului exclusiv care i-a fost conferit, întreprinderea în cauză nu poate evita abuzul de poziție dominantă (a se vedea hotărârile din 23 aprilie 1991, *Hoefner și Elser*, C-41/90, Rec., p. I-1979, punctul 29, și, cel mai recent, din 10 decembrie 1991, *Merci convenzionali porto di Genova*, C-179/90, Rec., p. I-5889, punctul 17).

19 În speță, pretinsul abuz constă în perceperea unor prețuri exorbitante de către centrele de înseminare.

20 Deci trebuie analizat dacă o astfel de practică constitutivă a pretinsului abuz este consecința directă a legii. În această privință, trebuie constatat că legea se limitează să permită centrelor de înseminare să ceară crescătorilor de animale care le solicită furnizarea de material seminal provenind din centre de producție diferite plata unor cheltuieli suplimentare care rezultă din această alegere.

21 O astfel de dispoziție, dacă lasă centrelor de înseminare sarcina de a stabili aceste cheltuieli, nu le determină să pretindă cheltuieli disproporționale și nici să abuzeze de poziția lor dominantă.

22 În consecință, este necesar să se răspundă la această primă parte a întrebării că articolele 90 alineatul (1) și 86 din tratat nu se opun ca un stat membru să acorde unor centre autorizate de înseminare a bovinelor anumite drepturi exclusive într-o zonă delimitată.

Cu privire la partea a doua a primei întrebări

23 La articolul 5 din Legea franceză nr. 66-1005 din 28 decembrie 1966 privind creșterea animalelor se prevede, la al cincilea paragraf, că crescătorii de animale stabiliți în zona de acțiune a unui centru de inseminare pot solicita acestuia să le furnizeze material seminal care să provină de la centre de producție la alegerea lor și că cheltuielile suplimentare care rezultă în urma acestei opțiuni sunt suportate de utilizatori.

24 Or, articolul 86 se opune ca aceste centre să abuzeze de poziția lor dominantă în exercitarea autonomă a activității lor economice.

25 După cum a hotărât deja Curtea, are loc o exploatare abuzivă a unei poziții dominante atunci când întreprinderea care beneficiază de o situație de monopol administrativ solicită, pentru serviciile sale, redevențe disproporționale în raport cu valoarea economică a prestației furnizate (a se vedea hotărârile din 12 noiembrie 1975, *General Motors*, 26/75, Rec. p. 1367, punctul 12, și din 11 noiembrie 1986, *British Leyland*, 226/84, Rec., p. 3263, punctul 27).

26 De asemenea, centrele autorizate ar abuza de poziția lor dominantă dacă ar supune utilizatorii unor cheltuieli superioare cheltuielilor suplimentare realizate efectiv pentru procurarea și conservarea până la inseminare a materialului seminal importat dintr-un alt stat membru la cererea unui utilizator.

27 Din cele menționate rezultă că articolul 86 din tratat trebuie interpretat în sensul că acesta nu se opune ca centrele de inseminare, singurele abilitate să intervină într-o zonă delimitată, pun în sarcina utilizatorilor, care le solicită furnizarea materialului seminal provenind din centre de producție din alte state membre, cheltuielile suplimentare, cu condiția ca acestea să fi fost efectiv suportate de centrele de inseminare pentru a răspunde solicitării acestor utilizatori.

Cu privire la a doua întrebare

28 Pentru a răspunde la a doua întrebare a instanței de trimitere privind interpretarea articolelor 30 și 36 din tratat, precum și a Directivelor 77/504 și 87/328, trebuie amintit că, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții (a se vedea, în primul rând, *Hotărârea* din 11 iulie 1974, *Dassonville*, 8/74, Rec., p. 837), trebuie considerată măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative orice reglementare comercială a statelor membre care poate împiedica comerțul intracomunitar, în mod direct sau indirect, efectiv sau potențial.

29 Reglementarea unui stat membru care obligă operatorii economici privați care importă pe teritoriul acestuia doze de material seminal bovin provenind dintr-un alt stat membru să le depoziteze, cu plata unei taxe, la un centru autorizat care beneficiază de o concesiune exclusivă în ceea ce privește depozitarea și inseminarea constituie un astfel de obstacol în cale importurilor. De fapt, această cerință, pentru că se aplică în faza imediat următoare

importării și pentru că impune o sarcină economică importatorilor, este de natură să restrângă volumul importurilor.

30 Articolul 36 din tratat dispune că se face excepție de la interzicerea restricțiilor la import, la export și la tranzitare, dacă măsurile de această natură sunt justificate mai ales prin motive de protecție a sănătății și a vieții persoanelor și animalelor (a se vedea Hotărârea din 15 decembrie 1976, Simmenthal, 35/76, Rec., p. 1871, punctul 18).

31 Cu toate acestea, conform jurisprudenței constante, în cazul în care, prin aplicarea articolului 100 din Tratatul CEE, în unele directive comunitare se prevede armonizarea măsurilor necesare, printre altele, în vederea asigurării protecției sănătății oamenilor și a animalelor și se stabilesc proceduri comunitare de control al respectării acestora, recurgerea la articolul 36 încetează a mai fi justificată, iar controalele corespunzătoare trebuie, de la acest moment, efectuate, iar măsurile de protecție trebuie adoptate în cadrul tratat de directiva de armonizare (a se vedea hotărârile din 5 octombrie 1977, Tedeschi, 5/77, Rec., p. 1555, punctul 35; din 5 aprilie 1979, Ratti, 148/78, Rec., p. 1629, punctul 36; din 8 noiembrie 1979, Denkavit, 251/78, Rec., p. 3369, punctul 14, și din 20 septembrie 1988, Moormann, 190/87, Rec., p. 4689, punctul 10).

32 Guvernul francez, bazându-se pe această jurisprudență, își justifică reglementarea pe de o parte, prin necesitatea de îmbunătățire a șeptelului bovin, pe plan genetic, și prin considerații sanitare, pe de altă parte.

33 În ceea ce privește motivele privind îmbunătățirea genetică a șeptelului bovin, este necesar să se amintească că Directiva 87/328, care vizează înlăturarea obstacolelor zootehnice în calea schimburilor intracomunitare de material seminal bovin, obligă, la articolul 2 alineatul (1) statele membre să elimine orice barieră pentru intrarea și utilizarea pe teritoriul lor a materialului seminal bovin importat din alte state membre în condițiile prevăzute la articolul 4 (a se vedea punctul 9 de mai sus). Pe de altă parte, la articolul 2 din Directiva 91/174 se prevede că comercializarea materialului seminal provenit de la animale de rasă nu poate fi interzisă, restricționată sau obstrucționată din motive genealogice. Din aceste dispoziții rezultă că condițiile zootehnice și genealogice fac obiectul unei armonizări complete la nivel comunitar.

34 În ceea ce privește considerațiile sanitare, acestea fac obiectul Directivei 88/407 care, potrivit articolului 1, se aplică schimburilor intracomunitare și importurilor din țări terțe de material seminal congelat provenind de la animale din specia bovină. Articolul 3 din directivă și Anexa C, care determină condițiile generale aplicabile comerțului intracomunitar de material seminal bovin, nu menționează decât colectarea și tratamentul acestuia în statul membru expeditor, precum și transportul către statul de destinație. Prin urmare, nici o dispoziție din directivă nu se referă la depozitarea și la utilizarea materialului seminal în statul de destinație.

35 Rezultă că condițiile sanitare în cadrul schimburilor intracomunitare ale materialului seminal bovin, nu fac obiectul unei armonizări complete la nivel comunitar în ceea ce

privește statul de destinație al materialului seminal. Prin urmare, statele membre pot invoca motive sanitare în mod valabil pentru a împiedica libera circulație a materialului seminal bovin în măsura în care restricțiile față de schimburile intracomunitare sunt proporționale cu obiectivul vizat.

36 În acest sens, pentru a verifica dacă efectele restrictive ale reglementării în cauză asupra schimburilor intracomunitare nu depășesc ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului vizat, este important să se examineze dacă aceste efecte sunt directe, indirecte sau doar ipotetice și dacă nu împiedică comercializarea produselor importate, mai mult decât cea a produselor naționale (a se vedea hotărârea din 16 decembrie 1992, B & Q, C-169/91, Rec., p. I-6635, punctul 15).

37 În acest sens, trebuie amintit că articolul 2 alineatul (3) din hotărârea franceză din 24 ianuarie 1989 stabilește o obligație de depozitare în centrele autorizate doar pentru materialul seminal importat. Totuși, potrivit explicațiilor furnizate în ședință de guvernul francez și care nu au fost contestate de ceilalți intervenienți, o obligație similară privind materialul seminal produs pe teritorial francez reiese din monopolul deținut de centrele de înseminare, căci doar aceste centre sunt autorizate să producă și să depoziteze materialul seminal în Franța.

38 În ceea ce privește efectele practice ale obligației de depozitare a materialului seminal, nu se poate exclude că, chiar dacă această restricție se aplică fără diferențiere produselor naționale și importate, acestea din urmă sunt defavorizate în raport cu producția națională. Dat fiind că, în cazul de față, în legislația națională nu sunt prevăzute dispoziții privind condițiile de depozitare, în special privind prețul pe care trebuie să-l plătească importatorul centrului autorizat, și că acest preț este stabilit în general forfetar, nici o dispoziție nu împiedică centrele autorizate să aplice condiții disproporționale pentru depozitarea materialului seminal importat de persoane de drept privat.

39 Întrebarea dacă, funcționarea centrelor autorizate în ceea ce privește condițiile de depozitare a materialului seminal, are ca rezultat, în practică, crearea unei discriminări privind produsul importat face parte din aprecierea faptelor, apreciere care intră în competența instanței naționale.

40) În consecință, este necesar să se răspundă la cea de-a doua întrebare preliminară că articolele 30 și 36 din tratat, luate în considerare în ansamblul lor, articolul 2 din Directiva 77/504/CEE a Consiliului, din 25 iulie 1977, privind animalele de reproducție de rasă pură din specia bovină și a articolului 4 din Directiva 87/328/CEE a Consiliului, din 18 iunie 1987, privind acceptarea la reproducere a bovinelor reproducătoare de rasă pură trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale care impune operatorilor economici care importă material seminal provenind dintr-un stat membru al Comunității să îl livreze într-un centru de înseminare sau de producție autorizat?

Cu privire la cheltuielile de judecată

41 Cheltuielile efectuate de către guvernul francez și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările adresate de către Cour de cassation din Franța prin Hotărârea din 15 iunie 1993, declară :

1) Articolele 90 alineatul (1) și 86, din Tratatul CEE nu se opun acordării anumitor drepturi exclusive într-o zonă delimitată de către un stat membru unor centre autorizate de inseminare a bovinelor.

2) Articolul 86 din tratat trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca centrele de inseminare, singurele abilitate să intervină într-o zonă delimitată, să pună în sarcina utilizatorilor, care le solicită furnizarea materialului seminal provenind din centre de producție din alte state membre, cheltuieli suplimentare, cu condiția ca acestea să fi fost efectiv suportate de centrele de inseminare pentru a răspunde solicitării acestor utilizatori.

3) Articolele 30 și 36 din Tratatul CEE, luate în considerare în ansamblul lor, articolul 2 din Directiva 77/504/CEE a Consiliului, din 25 iulie 1977, privind animalele de reproducție de rasă pură din specia bovină și articolul 4 din Directiva 87/328/CEE a Consiliului, din 18 iunie 1987, privind acceptarea la reproducere a bovinelor reproducătoare de rasă pură trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale care impune operatorilor economici care importă material seminal provenind dintr-un stat membru al Comunității să îl livreze într-un centru de inseminare sau de producție autorizat.

Moitinho de Almeida	Díez de Velasco	Edward
Kakouris	Schockweiler	Grévisse
Zuleeg	Kapteyn	Murray

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, 5 octombrie 1994.

Grefier
R. Grass

Președinte
J. C. Moitinho de Almeida
președintele Camerei a treia și Camerei a cincea